

Enligt sändlista

Bildande av naturreservatet Hajdhagen, Hangvar socken, Gotlands kommun

Beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken beslutar länsstyrelsen att förklara det område som avgränsats med heldragen röd linje på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat (nedan även kallat reservat). Reservatet har den avgränsning som framgår av bifogad karta och med de gränser som slutligen utmärks i fält.

Reservatets namn ska vara Hajdhagen.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet Hajdhagen är att:

- Bevara biologisk mångfald samt att skydda, vårda, bevara och utveckla värdefulla naturmiljöer.
- Skogs- och våtmarksmosaikerna med en artrik flora och fauna knutna till dessa miljöer ska vårdas och bevaras.
- Strukturer som gamla träd, solbelysta träd, senvuxna träd och död ved ska förekomma i en omfattning som är gynnsam för områdets naturtyper samt typiska och rödlistade arter.
- De ingående naturtyperna ska skyddas och skötas så att typiska arter och strukturer bibehålls.
- Bevara områdets hydrologi.
- Reservatet är även ett Natura 2000-område och det ska bidra till att uppnå gynnsam bevarandestatus på biogeografisk nivå för naturtyperna alvar (6280), basiska berghällar (6110), kalkfuktäng (6410), agkärr (7210), rikkärr (7230) och trädklädd betesmark (9070).

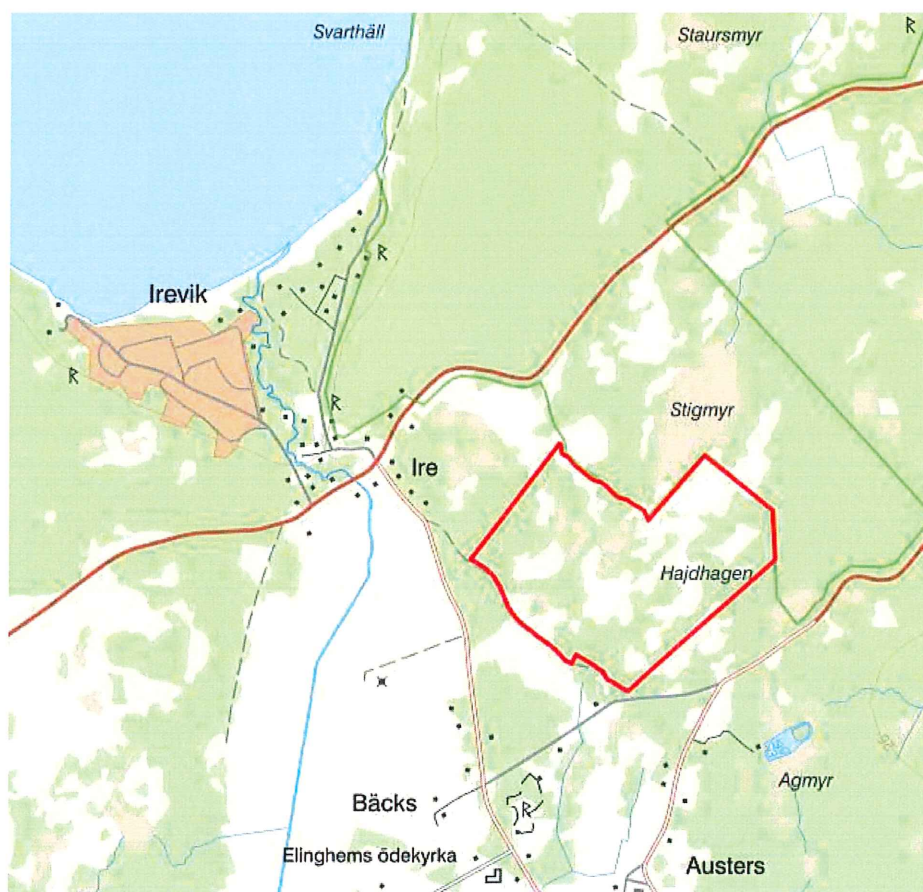
Syftet med naturreservatet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behov av områden för friluftslivet.

Reservatet ska locka besökare att se, uppleva och få kunskap om områdets typiska livsmiljöer, arter och kulturmiljöer.

Syftet ska uppnås genom:

- Extensivt bete
- Naturvårdsinriktade röjningar och huggningar, löpande vid behov
- Naturvårdande åtgärder i våtmarker
- Anordningar och åtgärder för områdets besökare, t.ex. informationsskyltar och stängselgenomgångar

Översiktskarta

© Lantmäteriet, Länsstyrelsen

Figur 1. Reservat Hajdhagens placering visas med röd linje.

Uppgifter om naturreservatet

<i>Namn</i>	Hajdhagen
<i>Kommun</i>	Gotland
<i>Län</i>	Gotland
<i>Natura 2000-beteckning</i>	SE0340198 Hajdhagen
<i>Lägesbeskrivning</i>	Cirka två kilometer sydost om Ireviken, se översiktskarta
<i>Koordinat för mittpunkt (Sweref 99)</i>	N 6415059, E 715615
<i>Fastighet</i>	Hangvar Stora Häftings 1:17
<i>Ägarförhållanden</i>	Statligt
<i>Areal</i>	127 hektar
<i>Nyttjanderätter m.m.</i>	Servitut, Vatten och avloppsledningar
<i>Förvaltare</i>	Länsstyrelsen i Gotlands län

Skälen för beslutet

Hajdhagen hyser en stor andel prioriterade skogstyper, säsongsvist översvämmade marker, alvar och våtmarksmiljöer som ger goda förutsättningar för en rik biologisk mångfald. I området finns ett våtmarksobjekt av klass 2 (graderat utifrån en skala på 1-5, där 1 utgör högsta värdet). Den skogligena kontinuiteten är lång och hydrologin opåverkad av dikning eller dämning. I reservatet har ett flertal rödlistade arter påträffats.

Hajdhagen är ett Natura 2000 område. I norr gränsar området till naturreservatet Hall-Hangvar och västerut angränsar en nyckelbiotop. Naturmiljöerna i Hajdhagen och i Hall-Hangvar är av samma karaktär. Beslutet bidrar därmed till skydd för ett större sammanhängande område av kalkbarrskog, alvar och våtmarksmiljöer, vilket säkrar spridning av arterna mellan dessa reservat och bidrar till den gröna infrastrukturen. Genom att skydda flera intilliggande reservat underlättas även åtgärder för ett ökat friluftsliv så som exempelvis längre vandringsleder.

Beslutet är en del av att uppfylla den av regeringen antagna strategin för biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Denna strategi är Sveriges svar på hur vi ska

bidra till att uppfylla den strategiska planen inom konventionen om biologisk mångfald, målen i EU:s strategi för biologisk mångfald samt målen i vårt nationella miljömålsarbete.

Tabell 1. Prioriterade bevarandevärden

<i>Naturtyper</i>	Basiska berghällar (6110), alvar (6280), kalkfuktäng (6410), agkärr (7210), rikkärr (7230) och trädklädd betesmark (9070).
<i>Strukturer och funktioner</i>	Lång trädkontinuitet med äldre träd i solbelyst läge samt stående och liggande död ved. Gynnsam hydrologi och våtmarksmiljöer. Säsongsvisa översvämmande marker.
<i>Arter</i>	Skyddsvärda arter knutna till reservatets naturtyper.
<i>Friluftsliv</i>	Vandringsleder, fornlämningar.

*Rödlistekategorier enligt den nationella rödlistan 2015: VU=sårbar, NT=nära hotad.

Föreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

A Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver vad som i övrigt gäller är det förbjudet att inom reservatet:

1. uppföra eller utföra byggnad eller anläggning,
2. anlägga väg,
3. dra fram mark- eller luftledning,
4. gräva, schakta, fylla ut, spränga, borra, orsaka körskador eller på annat motsvarande sätt påverka mark eller block,
5. ta sten, sand, grus, torv eller andra jordarter,
6. bedriva mineralutvinning,
7. anordna upplag,
8. dika, dikesrensa, dämna eller utföra annan åtgärd som påverkar området hydrologi,
9. avverka, upparbeta eller bortföra levande eller dött träd eller buske eller utföra annan skogsbruksåtgärd,
10. tillföra växtnäringsämne eller använda kemiskt eller biologiskt bekämpningsmedel.

Föreskrifterna ovan (A) ska inte utgöra hinder för:

- a) förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de åtgärder som framgår av föreskrifterna enligt 7 kap 6 § miljöbalken nedan,

- b) rättighetshavare till vatten- och avloppsledningar att utföra underhåll på sevitutsområdet och ledning, ersättning och borttagande av befintlig ledning samt komplettera med nödvändig infrastruktur, exempelvis fiberkabel, inom samma område där den nuvarande ledningen ligger.

B Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktas att tåla

1. röjning och uppmärkning av reservatsgränsen,
2. uppsättning och underhåll av skyltar med information om reservatet,
3. betesdrift eller annan hävd (inklusive uppförande och underhåll av stängsel, stättor, grindar och stängselgenomgångar samt etablering av på- och avlastningsyta för transport av betesdjuren) inom området,
4. anläggande av vandringsled,
5. anläggande av vindskydd i direkt anslutning till vandringsled,
6. natur- och kulturvårdsinriktad röjning, plockhuggning, luckhuggning och hamling, i varierande omfattning utifrån markens kulturprägel,
7. röjning av inväxande ag i fuktängar och rikkärr,
8. punktvis borttagning av vegetation och grävning i delar av agkärr för att skapa öppna vattenspeglar,
9. borrhning efter vatten och grävning av bryor för att tillgodose vattentillgången för betesdjur i reservatet,
10. användning av nödvändiga beprövade metoder i syfte att bekämpa invasiva och för området främmande arter,
11. användning av nödvändiga beprövade skötselmetoder i syfte att bevara naturvärden och kompensera för förlust av naturvärden som hotas av invasiva arter,
12. naturvårdsröjning, plockhuggning samt veteranisering av träd för att gynna den biologiska mångfalden,
13. anläggande av parkeringsplats enligt bifogad karta, bilaga 1,
14. undersökning och dokumentation av mark, vegetation samt växt- och djurliv vid inventering och i uppföljningssyfte.

Fastställelse av skötselplan

Länsstyrelsen fastställer i enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. bifogad skötselplan, bilaga 2, för naturreservatets långsiktiga vård.

Beskrivning av ärendet

Ärendets beredning

Den 1 oktober 2015 blev området Natura 2000. År 2016 förvärvades fastigheten av Naturvårdsverket och i mars 2019 påbörjades arbetet med reservatsbildning.

Redogörelse av inkomna synpunkter på beslut och skötselplan

<i>Avsändare</i>	<i>Framförda synpunkter</i>	<i>Länsstyrelsens bemötande</i>
Myndighet		
Region Gotland	<p>I förslag till beslutet står att: "I reservatet finns en VA-ledning som får underhållas" men i detta fall kan VA-avdelningen se att denna ledning behöver bytas ut i framtiden alternativt kompletteras med ytterligare ledningar. Utmed ledningsdragningen kan det även i framtiden vara aktuellt att anlägga fiber som en del av VA-infrastrukturen. Därmed måste beslutet ändras till att: "VA-ledningar med tillhörande servitutsområde får obehindrat underhållas och kompletteras med nödvändig infrastruktur"</p>	<p>Texten är justerad till att även omfatta för infrastrukturen viktiga komplement som fiberkabel. Större komplement som medför att området utökas kräver dispens enligt föreskrift A punkt 4.</p>
	<p>VA-avdelningen önskar kunna utnyttja den traktorväg som korsar VA-ledningsgatan i nord-sydlig riktning för transport av maskiner och material till och från ledningsgatan.</p>	<p>Den aktuella traktorvägen ligger till viss del på annan fastighet som ej ägs av Naturvårdsverket. Om vägen behöver nyttjas i framtiden bör avtal upprättas med berörda markägare.</p>

Förening		
Gotlands Botaniska Förening	Tillägg till artlistan, justering av artnamn samt synpunkter på framtida inventeringar.	Artlistan och stycket om rödlistade arter är justerat enligt synpunkterna. Tillägg har gjorts om framtida inventeringar och framtida skötselmetoder utifrån tillkommande arter.
	Fällindelning vid kontrollerat bete i fuktängar och rikkärr. Val av betesdjur.	Justering har gjorts. Extensivt bete får ske i hela reservatet och fällindelning behövs ej. Typ av betesdjur specificeras ej. Nu betas intilliggande mark extensivt av nöt. Tanken är att samma djurhållare även kan komma att sköta betet i Hajdhagen. I ett längre perspektiv är det svårt att se hur tillgången till betesdjur kommer att se ut.
	Önskemål om kompletterande inventering av aktuella platser i agkärr innan etablering av småvatten och bryor sker.	Tillägg har gjorts i skötselbeskrivningen för agkärr. Inventering av aktuella platser i agkärr ska ske innan arbetet med etablering av vattenspeglar och bryor påbörjas.
Gotlands Naturskydds Förening	Varför är området markerat i fält innan reservatet är bildat?	Området köptes av Naturvårdsverket år 2016. Det märktes ut kort tid efter förvärvet då planen var att bilda reservatet inom en snar framtid. Arbetet med att bilda reservatet lades dock på is för att återupptas först 2019. Normalt sett så markeras reservaten ut efter att beslutet vunnit laga kraft.
	Då staten äger marken bör jakt inte vara tillåtet i reservatet.	Det finns ingen generell regel mot jakt på statligt ägd mark. I dagsläget finns inget jaktarrende för området. Jakt kan förbjudas i ett reservat om det bedöms hota reservatets syften och naturvärden. Jakt bedöms

		idagsläget inte utgöra ett hot mot områdets rödlistade arter.
	Ta bort b) i A-föreskrifterna som rör fyrhjuling.	Skrivningen har tagits bort.

Motivering till beslutet

Motiv till skyddsformen naturreservat

Länsstyrelsen har bedömt att det är ett angeläget allmänt intresse att Hajdhagen med dess arter och livsmiljöer, bevaras och främjas långsiktigt, enligt de skäl som anges under rubriken ”Skälen för beslutet”. För att uppnå detta krävs skötsel i olika utsträckning i Hajdhagens naturmiljöer. För att naturmiljöerna ska kunna bevaras får inget konventionellt skogsbruk eller någon annan form av exploatering ske i området. För att garantera området det skydd och den skötsel som behövs för att bevara naturvärdena långsiktigt är det motiverat att skydda området som naturreservat.

Motivering till föreskrifterna

A-föreskrifter

Föreskrift 1-7 och 9-10 syftar till att förhindra åtgärder som kan medföra en negativ effekt på reservatets mark, naturmiljöer och arter.

Föreskrift 8 syftar till att förhindra att reservatets våtmarker dikas ut och avvattnas.

Undantag b) avser skötsel och mindre komplement till befintlig VA-ledning. Komplement kan t ex vara fiberdragning. Servitutsområdet får skötas med hänsyn till reservatets naturmiljöer. Detta inom samma område (yta) där den nuvarande ledningen ligger. Större komplement som medför att området utökas kräver dispens enligt föreskrift A punkt 4.

B-föreskrifter

Föreskrift 1-2, 4-5 och 13 möjliggör för förvaltaren att synliggöra och tillgängliggöra reservatet för allmänheten.

Föreskrift 3, 6 och 7 behövs för att sköta reservatet så dess naturvärden och fornlämningar bibehålls.

Föreskrift 8 syftar till att i framtiden möjliggöra etablering av öppna småvatten i de djupare delarna av reservatets våtmarker. Vilket gynnar biologisk mångfald knuten till denna typ av miljö.

Föreskrift 9 underlättar för djurhållaren att upprätthålla betet även vid varma och torra somrar. Vattenfyllda bryor ger även ett värdefullt inslag för den biologiska mångfalden då de kan gynna vattenlevande organismer.

Föreskrift 10-11 behövs för att kunna avvärja och reparera eventuella framtida problem med invasiva arter som kan hota reservatets arter och naturmiljöer.

Föreskrift 12 ger förvaltaren möjlighet att gynna den biologiska mångfalden kopplad till död ved i olika former samt solbelysta träd.
Föreskrift 14 ger förvaltaren möjlighet att följa upp och i viss mån styra utvecklingen i reservatet.

Miljö kvalitetsmål

Beslutet ger ett långsiktigt skydd till våtmarker och skogar med höga naturvärden samt till en rik biologisk mångfald med många sällsynta arter. Beslutet bidrar därmed till att uppfylla miljö kvalitetsmålen *Myllrande våtmarker*, *Levande skogar*, *Ett levande odlingslandskap* och *Ett rikt växt- och djurliv*.

Våtmarker och stabila skogsekosystem fungerar buffrande i sin förmåga att hålla vatten och näringsämnen. Reservatets vattenhållande förmåga bidrar till miljö kvalitetsmålet *Grundvatten av god kvalitet*.

Beslutet bidrar även indirekt till att uppfylla andra miljö kvalitetsmål. Våtmarker och gamla barrskogar lagrar in stora mängder kol i både marken och träden och sänker därigenom koldioxidhalten i atmosfären. Detta motverkar växthuseffekten. Bevarandet av dessa naturmiljöer bidrar därmed till att uppfylla miljömålet *Begränsad klimatpåverkan*.

Ekosystemtjänster

Hajdhagen hyser en variation av friska och motståndskraftiga ekosystem. Naturmiljön bidrar till att bevara biologisk mångfald och artrikedom långsiktigt. En stor mångfald av växter och djur försäkrar oss tillgång till alla nyttor arterna bidrar med i ekosystemen och som vi är beroende av, såsom pollinering, nedbrytning och näringsåterförsl, jordbearbetning, predation av skadedjur på grödor och plantor och tillväxt av skogen genom mykorrhizasvampar.

Reservatet kommer att betas och kommer därmed bidra till den lokala köttproduktionen på Gotland.

Våtmarkerna renar vattnet när det rinner igenom reservatet. De håller också kvar vattnet längre tid på våren och samlar på sig vatten under stora flöden. Detta ger en utjämnande effekt på vattenflödet vilket minskar översvämningensrisken nedströms under höga flöden och bidrar till ett stabilare lokalklimat.

Reservatet har också en viktig funktion genom att rena vår luft och binda kol, både i träden och i marken, något som tillsammans med andra kolfällor minskar koldioxidhalten i atmosfären. Skogen och träden bidrar även till ett gynnsamt lokalklimat genom att binda jord och hålla fukt.

Den föreslagna skötseln ökar områdets upplevelsevärden och tillgänglighet. Området förväntas bidra positivt till fysisk aktivitet, vilket gynnar folkhälsan.

Genom att området bli naturreservat ökar intresset för det för besökare. Rik och vacker natur bidrar positivt till turistnäringen och Gotlands varumärke som besöksmål.

Intresseprövning enligt 7 kap 25§ miljöbalken

Bildande av naturreservat är en fråga som är angelägen för det allmänna, och som syftar till att uppfylla nationella och internationella mål om biologisk mångfald och ekosystem. Länsstyrelsen bedömer att inskränkningarna i enskilds rätt att använda mark och vatten inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses (7 kap. 25 § miljöbalken). I denna bedömning ingår valet av område, avgränsningen av området och reservatsföreskrifterna.

Valet av område är motiverat utifrån områdets höga natur- och friluftsvärden, se rubriken ”Skälen för beslut”.

I avgränsningen av reservatet har endast mark inkluderats som behövs för att uppnå syftet med skyddet.

Reservatets föreskrifter är inte mer inskränkande än vad som krävs för att uppnå syftet med skyddet.

Andra sakförhållanden

Länsstyrelsen bedömer att beslutet är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurser.

Länsstyrelsen bedömer att beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB. Reservatet ligger inom riksintresse för rörligt friluftsliv (4 kap. 2 § miljöbalken) vilket är ett riksintresse som omfattar hela länet. Ett reservatsbeslut gynnar riksintressets avsikt. Reservatet ligger även inom Natura-2000 i enlighet med habitatdirektivet.

Vidare bedömer länsstyrelsen att beslutet överensstämmer med Bygg Gotland – översiktsplan för Gotlands kommun 2010–2025.

I reservatet finns en VA-ledning som får underhållas.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Bildande av naturreservat

Enligt 7 kap. 4 § miljöbalken får ett mark- eller vattenområde förklaras som naturreservat av länsstyrelsen i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet.

Föreskrifter och skälen för beslut

Enligt 7 kap. 5 § miljöbalken ska skälen för beslutet anges i beslutet om att bilda naturreservat.

Enligt samma paragraf ska det i beslutet också anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet, såsom förbud mot bebyggelse, uppförande av stängsel, upplag, schaktning, täkt, uppodling, dikning, plantering, avverkning, jakt, fiske och användning av bekämpningsmedel. En inskränkning får innebära att tillträde till området förbjuds under hela eller delar av året.

Enligt 7 kap. 6 § miljöbalken får länsstyrelsen, om det behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet, förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla sådana intrång som att det inom området

1. anläggs vägar, parkeringsplatser, vandringsleder, raststugor, tältplatser, badplatser, sanitära inrättningar eller liknande anordningar,
2. bereds tillträde till mark för allmänheten där allmänheten annars inte har rätt att vistas,
3. utförs gallring, röjning, slåtter, plantering, betesdrift, avspärning eller liknande åtgärder, eller
4. genomförs undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

Skötselplan

Enligt 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd skall länsstyrelsen fastställa en skötselplan för naturreservatets långsiktiga vård. En skötselplan skall ingå i varje beslut om bildande av ett naturreservat.

Förvaltare av naturreservatet

Enligt 21 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd är länsstyrelsen förvaltare av naturreservatet om förvaltningen inte överläts.

Intresseprövning

Varje medborgares egendom är tryggad genom att ingen kan tvingas avstå sin egendom till det allmänna eller tåla att det allmänna inskränker användningen av mark eller byggnad, utom när det krävs för att tillgodose angelägna allmänna intressen (2 kap. 15 § 1 st. regeringsformen). Hänsyn tas till enskilda intressen vid

prövning av frågor om skydd av områden. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet skall tillgodoses. (7 kap 25 § miljöbalken). Det innebär att nyttan med den vidtagna åtgärden måste stå i proportion till det utförda och att mer ingripande åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet inte får användas. Utgångspunkten för naturreservat är att ingrepp som motiveras av hänsyn till naturvårds- och miljöintressen betraktas som angelägna allmänna intressen (Prop.1997/98:45, del 2, s. 97). Likaså anges i förarbetena att inskränkningen i den enskildes rätt kan gå långt i syfte att skydda miljö och natur.

Beskrivning av naturreservatet

Hajdhagen består av vidsträckta häll- och alvarmarker med inslag av gles äldre hällmarkstallskog. Våtmarker i form av rikkärr och vätar förekommer i mosaik med tallskog och alvarmarker. Tallskogen är genomgående nästan helt opåverkad av sentida skogsbruk. I området finns naturtyperna basiska berghällar, trädklädda betesmarker och rikkärr av hög kvalitet. Norrut ligger Hall-Hangvars naturreservat och Hajdhagen utgör en naturlig tillökning av detta område. Hajdhagen ligger även i värdestrakt för kalkbarrskog och skogsbyte samt inom Natura 2000. En mer utförlig beskrivning av Hajdhagens naturmiljöer och hur de ska förvaltas återfinns i reservatets skötselplan, bilaga 2.

Uppllysning

Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Naturreservatet ligger inom ett Natura 2000-område. Enligt 7 kap 28a§ miljöbalken krävs det tillstånd för att bedriva verksamheter eller utföra åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i naturområdet. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också generella bestämmelser till skydd för naturmiljön, t.ex.

- körning i terräng med motordrivet fordon enligt terrängkörningslagen (1975:1313),
- fridlysning av alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845).
- verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i särskilda skyddade områden (t.ex. Natura 2000) krävs tillstånd enligt 7 kap. 28 a-29 b §§ miljöbalken.

Inom reservatsområdet finns följande fornlämningar: RAÄ Hangvar 283:1 (gravfält), RAÄ Hangvar 301 (hålväg) och RAÄ 295 (brott/täkt).

Detta beslut ska kungöras i länets författningssamling och i ortstidningar.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga 3.

De som medverkat i beslutet

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Anders Flanking efter föredragning av naturvårdshandläggare Sebastian Bolander. I beslutet har även reservatsförvaltaren Tomas Johansson, naturvårdshandläggaren Ingrid Thomasson samt naturvårdshandläggare David Lundgren medverkat. Förslaget är berett i länsstyrelsens ledningsgrupp.

Anders Flanking

Sebastian Bolander

Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor

1. Karta till beslutet
2. Skötselplan
3. Hur du överklagar beslutet